

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΝΕΑ

Επιμέλεια: Βάσω Ηλιοπούλου

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Διαλέξεις της Β' ΕΠΚΑ

Στο πλαίσιο του Κύκλου Διαλέξεων 2009-2010 των αρχαιολόγων της Β' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, έχουν προγραμματιστεί ομιλίες από τους: Δημήτριο Σκιλάρντι («Τάφοι Ευπατριδών από το Γεωμετρικό Νεκροταφείο της Κηφισιάς», 29.3.2010), Ανδρέα Καπετάνιο («Ο χώρος και οι άνθρωποι στην αρχαία τοπογραφία της Λαυρεωτικής», 12.4.2010), Χρυσάνθη Ντόβα («Πρόσφατες αρχαιολογικές έρευνες δυτικά του Υμηττού», 26.4.2010), Βασιλική Σκαράκη και Μαρία Στάθη («Αρχαιολογικές έρευνες στον δήμο Αρτέμιδος», 3.5.2010) και Αθηνά Χατζηδημητρίου («Η περιοχή των Γλυκών Νερών κατά την Αρχαιότητα. Πρόσφατα ευρήματα της αρχαιολογικής έρευνας», 10.5.2010).

Φίλοι του Εθνικού

Αρχαιολογικού Μουσείου

Η Εταιρεία των Φίλων του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου διοργανώνει σειρά διαλέξεων στο Αμφιθέατρο του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου (Τοσίτσα 1, 19:00) από τους: Όλγα Βογιατζοπούλου («Λόφοι Πνύκας-Νυμφών-Μουσών. Το μεγαλύτερο κέντρο των ξωπικών», 12.4.2010), δρα Βασίλειο Ι. Χρυσικόπουλο («Γέννηση και θεμελίωση της επιστήμης της Αιγυπτιακής», 26.4.2010) και Χρίστο Ντούμα («Το γλιστερό μονοπάτι του Αρχαιολόγου», 3.5.2010).

Πρωτοβουλία για την Ανάδειξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Δύο διαλέξεις θα πραγματοποιηθούν την άνοιξη στο πλαίσιο του κύκλου των ανοικτών δημοσίων διαλέξεων από διακεκριμέ-

νους ειδικούς και ακαδημαϊκούς που διοργανώνει η «Πρωτοβουλία για την Ανάδειξη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς». Συγκεκριμένα, ο καθηγητής Ian Hodder θα μιλήσει με θέμα «Engaging Communities Past and Present at Catalhöyük» (6.4.2010, 19:00, ASCSA, Αναπήρων Πολέμου 9) και ο Mounir Bouchenaki (γενικός διευθυντής ICCROM) θα μιλήσει με θέμα «The Interdependency of the Tangible and Intangible Cultural Heritage» (14.5.2010, 19:00, Μουσείο Μπενάκη, Πειραιώς 138).

Διαλέξεις από την EMAET

Τρεις ενδιαφέρουσες διαλέξεις έχει προγραμματίσει για το επόμενο διάστημα η Εταιρεία Μελέτης Αρχαίας Ελληνικής Τεχνολογίας. Συγκεκριμένα, θα μιλήσουν: ο καθηγητής Θ.Π. Τάσιος («Ήταν άραγε εφικτός ο σχεδιασμός κι η κατασκευή του Μηχανισμού των Αντικυθήρων τον 2ο π.Χ. αιώνα;», 12.4.2010), ο δρ Ευστάθιος Χιώτης («Η εξέλιξη της τεχνολογίας από το Πεισιστράτειο στο Αδριάνειο υδραγωγείο», 3.5.2010) και η Αγγελική Σίμωσι («Ο λιμένας της αρχαίας Σάμου», 10.5.2010). Οι διαλέξεις θα πραγματοποιηθούν στο Ιωνικό Κέντρο (Λυσίου 11, Πλάκα, 18:00).

Αναπαράστασεις κατοίκων της Βακτριανής

Διάλεξη του Μιχάλη Ηλιάκη με τίτλο «Representations of Bactrians in Achaemenid and Hellenistic Art» θα πραγματοποιηθεί στις 29.4.2010 στο Ιρλανδικό Ινστιτούτο Ελληνικών Σπουδών στην Αθήνα (Νοταρά 51α, Εξάρχεια, 19:00).

Διαλέξεις στο Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο

Στο πλαίσιο της σειράς διαλέξεων νέων ερευνητών «Αίγιρος»

που διοργανώνεται στο Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο θα πραγματοποιηθούν οι ομιλίες: «Versatzmarken in Athen: Neue Erkenntnisse zum Olympieion, der Eumenes-Stoa und dem Zea-Theater» (Ulf Weber και Karl-Valtin von Eickstedt, 20.4.2010, 18:00) και «Take it from the Top: A new approach to studying the use of space in Quartier Mu» (Piraye Hacıgüller και Carl Knappett, 19.5.2010, 18:00).

Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα

Ενδιαφέρουσες διαλέξεις οργανώνει για το επόμενο διάστημα η Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα. Συγκεκριμένα θα μιλήσουν οι: Sturt Manning («From Chronos to Chronologia: Absolute Dating and the Rethinking of the Archaeology of the Aegean World», 13.4.2010, 17:00) και Reinhold Mueller («The Fall of Negroponte to the Ottomans in 1470 and Female Sanctity in Venice», 20.4.2010, 19:00).

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Συνέδριο Φθιωτικής Ιστορίας

Το 5ο Συνέδριο Φθιωτικής Ιστορίας με θέματα από όλες τις περιόδους της φθιωτικής ιστορίας και ειδική θεματική «Αμφικτιονίες και Φθιώτιδα» θα πραγματοποιηθεί μεταξύ 16-18.4.2010 στο Συνεδριακό Κέντρο του Κάστρου Λαμίας (πληροφορίες: 22310 33501, 22310 21959).

Ενδύεσθαι

Διεθνές Ενδυματολογικό Συνέδριο με τίτλο «Ενδύεσθαι – Ιστορικές, κοινωνιολογικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις» διοργανώνουν η Ελληνική Εταιρεία Ενδυματολογίας και το Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυ-

μα (9-11.4.2010) στο Μουσείο Μπενάκη (Κτίριο οδού Πειραιώς). Το συνέδριο πραγματοποιείται στο πλαίσιο της έκθεσης του Πελοποννησιακού Λαογραφικού Ίδρυματος «Ενδύεσθαι - Για ένα Μουσείο Πολιτισμού του Ενδύματος». Θεματικές ενότητες: «Ιστορία του ενδύματος», «Κοινωνιολογία του ενδύματος», «Αναθεωρήσεις και νέες προσεγγίσεις» (πληροφορίες: 210 8258675, 210 3453111).

Κυκλοφορία αρχαίων νομισμάτων

Διεθνές συμπόσιο με τίτλο «Nomisma. La circulation grec antique dans le monde grec antique» και θέμα την κυκλοφορία των αρχαίων νομισμάτων και την ανάλυση της οικονομικής σκέψης της αρχαιότητας μέσα από τις γραπτές και αρχαιολογικές μαρτυρίες διοργανώνει η Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή και το Programme ANR-Nomisma σε συνεργασία με την Alpha Bank, το Νομισματικό Μουσείο και το CNRS (Orient et Méditerranée, Centre Lenain de Tillemont). (14-17.4.2010, πληροφορίες: 210 3679904).

Το νόμισμα στην Πελοπόννησο

«Το νόμισμα στην Πελοπόννησο. Νομισματοκοπεία, εικονογραφία, οικονομική ιστορία από την αρχαιότητα έως και τη νεώτερη εποχή» είναι το θέμα συνεδρίου που θα πραγματοποιηθεί στο Άργος (24-29.5.2011). Το συνέδριο διοργανώνουν οι «Φίλοι του Νομισματικού Μουσείου» από κοινού με τη Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή Αθηνών και σε συνεργασία με το Νομισματικό Μουσείο, τη Δ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, την 25η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων και το Αρχαιολογικό Ινστιτούτο Πελοποννησιακών Σπουδών. Θεματικοί άξο-

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΝΕΑ

νες: νομισματοκοπεία, εικονογραφία, νομισματική κυκλοφορία στον πελοποννησιακό χώρο, διακίνηση και γεωγραφική εξάπλωση των πελοποννησιακών κοπών και οικονομική ιστορία του τόπου στην αρχαιότητα, το Βυζάντιο, τη φραγκοκρατία, την ενετοκρατία και τους νεότερους χρόνους. Υποβολή συμμετοχής έως τα τέλη Ιουνίου 2010 (Αντωνία Νικολακοπούλου, antonia.nikolakopoulou@gmail.com).

Images at work

Διεθνές συνέδριο με θέμα «Images at Work: Image and Efficacy from Antiquity to the Rise of Modernity» διοργανώνεται στη Φλωρεντία (30.9-2.10.2010) από το Kunsthistorisches Institut in Florenz. Το συνέδριο θα εστιάσει στο επιστημονικό, μαγικό και τελετουργικό στοιχείο στην παραγωγή των εικόνων από την αρχαιότητα έως τη νεωτερικότητα. Προθεσμία υποβολής περιλήψεων: 19.4.2010 (πληροφορίες: jones@khi.fi.it).

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Η αρχαία Ερέτρια στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο

Έκθεση με τίτλο «Ερέτρια: ματιές σε μια αρχαία πόλη. Οι Ελβετοί αρχαιολόγοι στην Ελλάδα», την οποία διοργανώνουν η Ελβετική Αρχαιολογική Σχολή και το Antikenmuseum της Βασιλείας, θα φιλοξενηθεί στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο (20.4-30.8.2010). Περισσότερα από 400 εκθέματα, προερχόμενα από τα αρχαιολογικά μουσεία της Ερέτριας, της Χαλκίδας, της Ολυμπίας, της Χαλκιδικής, της Σάμου και τις συλλογές του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου, αλλά και αναπαραστές και οπτικοακουστικό υλικό θα βοηθούν τον επισκέπτη να γνωρίσει τη δημόσια και ιδιωτική ζωή στην Ερέτρια, την αποικιστική πολιτική της και τις σχέσεις της με τον έξω κόσμο.

Γνωρίζω το νόμισμα

Έκθεση εκπαιδευτικού χαρακτήρα με τίτλο «Γνωρίζω το νόμισμα», την οποία διοργανώνει η

Νομισματική Συλλογή της Alpha Bank, φιλοξενείται στον Εκθεσιακό Πολιτιστικό Χώρο της τράπεζας στο Ναύπλιο (έως 30.5.2010). Η έκθεση παρουσιάζει, μέσα από είκοσι πέντε αρχαία νομίσματα, την ιστορία του αρχαίου νομίσματος από την εποχή της εφεύρεσής του και την εξέλιξή του κατά τη διάρκεια της αρχαιότητας. Παράλληλα προβάλλεται η ταινία «Η ιστορία του νομίσματος», ενώ στο τέλος της επίσκεψης τα παιδιά παίρνουν ένα εκπαιδευτικού περιεχομένου βιβλίο για τα αρχαία νομίσματα με κείμενα και παιχνίδια.

BIBLIA

Ancient Eleutherna, Sector I

Petros G. Themelis
Εκδόσεις Πανεπιστημίου Κρήτης
Αθήνα 2009

Πολύ καλό και κυρίως χρήσιμο για τους μη ελληνόφωνους συλλογικό έργο. Πρόκειται για δημοσίευση από τον Τομέα Ι της αρχαίας Ελεύθερνας, ανασκαφή η οποία διενεργείται υπό τη διεύθυνση του καθ. Πέτρου Θέμελη από το 1985. Ο τόμος περιλαμβάνει τα κεφάλαια «Ιστορικό υπόβαθρο» (Π.Γ. Θέμελης), «Νομισματικές μαρτυρίες» (Κ. Σιδηρόπουλος), «Επιγραφές» (Γ. Τζιφόπουλος), «Στρώνοντας το τραπέζι στη Ρωμαϊκή Ελεύθερνα» και «Επάνω, Κάτω ο Tonnius και άλλοι Ρωμαίοι στην Ελεύθερνα, Τομέας Ι» (Μ. Baldwin-Bowsky), ευρετήριο και πλούσια βιβλιογραφία.

Εκκλησιαστικά χρυσοκέντητα άμφια βυζαντινού τύπου στον Ελλαδικό χώρο (16ος-19ος αι.). Το εργαστήριο της Μονής Βαρλαάμ Μετεώρων

Ελένη Βλαχοπούλου-Καραμπίνα
εκδ. Μπατσιούλας, Αθήνα 2009

Η έκδοση αυτή έρχεται να πληρώσει ένα κενό στη μελέτη και τη βιβλιογραφία της τέχνης της εκκλησιαστικής χρυσοκέντητικής. Αποτελείται από δύο μέρη. Στο πρώτο η συγγραφέας ασχολείται με το ιστορικό υπόβαθρο της χρυσοκέντητικής, παρουσιάζοντας τα υλικά και τις τεχνικές

που εφαρμόστηκαν από τη βυζαντινή περίοδο μέχρι πρόσφατα. Το δεύτερο μέρος είναι αφιερωμένο στο εργαστήριο της Μονής Βαρλαάμ Μετεώρων, εξετάζοντας την τέχνη αυτή, στην ιστορικο-ιδεολογική της πορεία, στον ευρύτερο χώρο της Θεσσαλίας, από τον 16ο έως τις αρχές του 19ου αι.

Ανθολόγιο Ελληνικής Τυπογραφίας

Γιώργος Δ. Μαθιόπουλος
Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2009

Όπως δηλώνει ο υπότιτλος του βιβλίου, πρόκειται για τη «συνοπτική ιστορία της τέχνης του έντυπου ελληνικού βιβλίου από τον 15ο έως τον 20ό αιώνα». Προλογίζει ο Δημήτρης Αρβανίτης και τα κείμενα και την επιμέλεια υπογράφει ο Γιώργος Δ. Μαθιόπουλος. Όπως παρατηρεί ο Δ.Θ. Αρβανίτης, στο προλογικό του σημείωμα, «Το βιβλίο [...] επιδέχεται πολλές διαφορετικές αναγνώσεις. Ακόμα και ο τρόπος της σύνθεσής του προσφέρεται σε όποιον επιθυμεί να μελετήσει είτε το ιστορικό μέρος και τις κοινωνικοπολιτικές συνθήκες μέσα στις οποίες διαμορφώνεται η Ελληνική Τυπογραφία, είτε να παρατηρήσει σχολαστικά τα σχεδιαστικά και φωτογραφικά παραδείγματα που συνθέτουν μια σπάνια για την ελληνική βιβλιογραφία εικόνα της τεχνικής εξέλιξης και των ιδιαιτεροτήτων της τυπογραφίας μας». Επιπλέον, όπως σημειώνει ο συγγραφέας για το πόνημά του αυτό, «δεν απευθύνεται στους ειδικούς μελετητές του χώρου [...] Σκοπός του βιβλίου είναι, ουσιαστικά, η διεύρυνση των γνώσεων ενός ευρύτερου κοινού [...] προσπαθεί να προσθέσει [...] τη μορφολογική εξέλιξη των ελληνικών εκδόσεων [...] ώστε ο αναγνώστης να έχει καλύτερη αντίληψη των σχεδιαστικών και στοιχειοθετικών προβλημάτων που αντιμετώπιζε και έλυσε, με ή χωρίς επιτυχία, ο κάθε τυπογράφος». Το βιβλίο αποτελείται από τέσσερα μέρη. Το Α' μέρος πραγματεύεται τους πέντε αιώνες ελληνικού βιβλίου, το Β' μέρος περιλαμβάνει εικονογρα-

φημένο ανθολόγιο ελληνικών βιβλίων, το Γ' μέρος είναι αφιερωμένο σε σημαντικούς τυπογράφους και εκδότες ελληνικών βιβλίων και το Δ' μέρος έχει ως θέμα την τυπογραφική τεχνολογία, τα τυπογραφικά στοιχεία, το τυπογραφικό πιεστήριο, την ξυλογραφία και τη χαλκογραφία, τη λιθογραφία, τις τυπογραφικές μετρήσεις των στοιχείων και του χαρτιού. Τέλος, μια λεπτομερής βιβλιογραφία και ένα άρτιο ευρετήριο συμπληρώνουν τον τόμο.

Θεσσαλία. Ειδικόν Αφιέρωμα της Επιθεωρήσεως ΗΩΣ

εκδ. Δημ. Ν. Παπαδήμα,
Αθήνα 2009

Κυκλοφόρησε σε τρίτη επανέκδοση το αφιέρωμα του περιοδικού ΗΩΣ στη Θεσσαλία. Πρόκειται για έναν ιδιαίτερα σημαντικό τόμο ο οποίος περιέχει μαρτυρίες λογίων διαφόρων εποχών για τη Θεσσαλία και πλούσια και σπάνια εικονογράφηση.

Επαγγέλματα που άντεξαν στο χρόνο

φωτογραφίες: Δημήτρης Ταλιάνης
κείμενα: Πάνος Θεοδωρίδης
εκδ. Τοπία, Αθήνα 2009

Ένα αξιοσημείωτο λεύκωμα, χάρη στις άρτιες φωτογραφίες του Ταλιάνη που αποδίδουν θαυμάσια το υλικό, τη χειρωνακτική εργασία και το μεράκι, και στο πικρό, νοσταλγικό κείμενο του Θεοδωρίδη που μας φέρνει μπροστά στη σημερινή φτώχεια δεξιotechίας και συναισθήματος.

Αττικής οδοί. Αρχαίοι δρόμοι της Αττικής

επιμ. Μανόλης Κορρές
εκδ. Μέλισσα, Αθήνα 2009

Συνεχίζοντας και ανανεώνοντας το έργο των αρχαίων ιστορικών τοπογράφων, η φροντισμένη αυτή έκδοση, με κείμενα 16 διακεκριμένων επιστημόνων, μας ξαναγεύει σε έναν τόπο στον οποίο μέχρι τώρα θεωρούσαμε αραιά ή και εξαφανισμένα τα αρχαία χνάρια. Μας δείχνει τα παλιά πατήματα, τους δρόμους και τους χώρους όπου η αρχαιότητα συνυπάρχει δίπλα και κάτω από τον σύγχρονο ιστό της πόλης.